

آداب عیدی دادن در روزگار باستان

عیدی دادن یکی از رسوم است که از گذشته در فرهنگ ایرانیان بوده است، بزرگترها به کوچکترها عیدی می‌دادند و کوچکترها برای دستبوسی نزد بزرگترها می‌رفتند؛ مهم دریافت هدیه‌ای از بزرگترها بود اما امروز این رسم تغییر یافته و هدایای نقدی جایگزین رسوم قدیمی شده است.

عیدی دادن یکی از رسوم است که از گذشته در فرهنگ ایرانیان بوده است، بزرگترها به کوچکترها عیدی می‌دادند و کوچکترها برای دستبوسی نزد بزرگترها می‌رفتند؛ مهم دریافت هدیه‌ای از بزرگترها بود اما امروز این رسم تغییر یافته و هدایای نقدی جایگزین رسوم قدیمی شده است.

عیدی دادن یکی از رسم‌های متداول در میان بسیاری از مردم جهان و از آیین‌های دیرین فرهنگ ما ایرانیان است.

ابوریحان بیرونی درباره رسم هدیه دادن نوروزی، به نقل از آذرباد (موبد بغداد) چنین آورده: «#171؛ نیشکر در ایران، روز نوروز یافت شد، پیش از آن کسی آن را نمی‌شناخت. جمشید روزی نی را دید که از آن کمی به بیرون تراوش کرده، چون دید شیرین است، امر کرد این نی را بیرون آورند و از آن شکر ساختند. و مردم از راه تبریک به یکدیگر شکر هدیه کردند، و در مهرگان نیز تکرار کردند، و هدیه دادن رسم شد.»

در میان ایرانیان عیدی دادن فقط به افراد خانواده و فامیل خلاصه نمی‌شود. عیدی دادن به سرایدار، رفتگر محل، نامه‌رسان و ... (طبقه کم درآمد و زحمتکش جامعه) دارای تبرک، شگون و «#171؛ دست لاف» است.

عیدی دادن یکی از رسم‌هایی است که از گذشته در فرهنگ ما وجود داشته است. در گذشته بزرگترهای فامیل، حتی ریش سفیدان محل به کوچکترها هدیه‌ای هر چند کوچک عیدی می‌دادند. در ایام نوروز کوچکترها برای دستبوسی به محضر بزرگترها می‌رفتند و مهم دریافت هدیه‌ای تبرک یافته از سوی بزرگان بود.

برای بعضی از افراد شگون عیدی و دشت کردن از دست عیدی دهنده اهمیت داشت که به نظر می‌رسد در سال‌های اخیر این رسم تا حدودی کمرنگ شده است.

به هرحال نوروز به عنوان پدیده‌ای فرهنگی در سرزمین ما ویژگی‌هایی دارد که آن را از دیگر مناسبت‌ها متمایز و ممتاز می‌کند، از جمله این پدیده‌ها رسم و آداب عیدی دادن و عیدی گرفتن است.

به گفته کارشناسان فرهنگی، عیدی دادن و عیدی گرفتن ریشه در فرهنگ ایران باستان دارد، آن زمان که مردم در بامداد عید نوروز به نشانه بخشیدن روشنایی به زندگی یکدیگر برهم آب می‌پاشیدند و برای حفظ صلح و دوستی به یکدیگر هدیه می‌دادند. «#8226؛ آیین عیدی نوروز در ایران قدیم

با نیم نگاهی به عادات و سنت‌های نوروزی در آیین کهن سرزمین ایران درمی‌یابیم که عیدی دادن و عیدی گرفتن ریشه دیرینه دارد و هیچگاه این سنت پسندیده از آیین نوروز باستانی حذف نشده است.

در گذشته‌های دور، ایرانیان در نوروز به یکدیگر شکر هدیه می‌دادند و برای هم آرزوی شادکامی همیشگی می‌کردند در حالی که این

رسم در طول زمان رفته رفته تغییر شکل داد و به شکل و رسوم امروزی مبدل شده است.

بر اساس کتب آئین و رسوم عید نوروز در لحظه تحویل سال نو اهل خانواده عزیزترین نعمت‌های خدا همراه با هدایای نوروزی خود را داخل سفره هفت سین می گذاشتند و پس از تحویل سال نو عیدی بچه‌ها و بزرگترها از همین سفره هفت سین داده می‌شد.

بر اساس این آیین هر خانواده بنا به توان مالی‌اش به میهمانان خود گندم بو داده، سیب و سمنو یا تخم مرغ رنگ شده می‌داد و ارزش این هدایا در آن حد بود که صاحبخانه با این نیت که گندم نماد روزی و نشان فراوانی و برکت، تخم مرغ نشان تداوم نژاد آدمی، سیب نشان برکت و نعمت و فراوانی و سمنو نماد فراوانی خوراک است، آنها را به عزیزانش هدیه می‌کردند.

#8226&عیدی دادن در نوروز باستان

رسم سکه عیدی دادن در زمان هرمز دوم - شاه ساسانی در سال 304 میلادی آغاز شد و بر اساس کتب تاریخی ایران باستان داریوش دوم به مناسبت نوروز، در سال 416 پیش از میلاد سکه زرین ویژه‌ای ضرب کرد که یک طرف آن شکل سربازی را در حال تیراندازی با کمان نشان می‌دهد که این رسوم به دلیل افزایش مشکلات اقتصادی مردم آرام آرام جای خود را به هدایای سنتی و کشاورزی داد.

نکته مهم و قابل تامل این است که هم اکنون بیش از نیم قرن است که پول و وجوه نقدی جایگزین عیدی‌های شب عید شده است. رسمی که به گفته کارشناسان هم خوب است و هم بد در و نوع خود به اقتصادی برای خانواده‌ها مبدل شده است.

#8226&عیدی آن روزها دیگر خریدار ندارد

گذشت زمان در شیوه عیدی دادن تاثیر گذاشته است. آنچه در سال‌های گذشته به عنوان عیدی به هم می‌دادند، در حال حاضر مقبولیت چندانی ندارد. جوانان بیشتر تمایل دارند عیدی خود را به صورت نقدی دریافت کنند. مقدار و ارزش عیدی مورد سنجش عیدی گیرندگان واقع می‌شود.

برخی از خانواده‌ها بنا به دلایل مختلفی چون مشکلات اقتصادی، کدورت‌های خانوادگی، تجدد گرایی و از فرهنگ و سنن دیرینه فاصله گرفته، از عیددیدنی و عیدی دادن شانه خالی می‌کنند.